

Žlutické divadelní léto 2018
47.ročník západočeské oblastní přehlídky venkovských divadelních souborů
ve dnech 25. - 27. května 2018

ZPRÁVA POROTY

Přehlídku zahájil domácí a hostitelský soubor Žlutičan inscenací hry SLUŠNÝ ČLOVĚK. Autorem textu i režisérem je Jaromír Břehový, jehož jméno už po několik let figuruje téměř u každé inscenace tohoto souboru. Jedná se o zkušeného a osvědčeného autora, jehož předlohy, povětšinou komorního rázu, velice přesně vycházejí z typů herců, takže už při četbě textu se dalo bez problémů odhadnout obsazení jednotlivých postav. Břehového nový text jako vždy vyžaduje jednoduchou a obvykle neměnnou scénu (tentokrát pokoj v prvním patře vily), v níž se odehraje příběh trojice žen a jednoho muže, usilujících o lepší poměry v bydlení. Změnu přináší dlouho očekávané vystěhování nepohodlného nájemníka, o čemž se však dozvídáme jen z dialogu, kdy dvě sestry majitelky dostanou naději, že se z rozpadajícího podkroví budou moci přestěhovat do většího přízemí. Do všeho ale zasáhne poněkud záhadný manžel majitelčiny dcery. Ten je sice považován za slušného člověka, ale nakonec se z něj vyklube podvodník, který chce dům výhodně prodat jen pro vlastní zisk. Typy postav jsou natolik přesně napsány na tělo představitelů, že vlastně od herců už nevyžadují vlastní vklad při zpodobnění charakteru. Minimum akcí je nahrazeno zručně psaným dialogem, takže divák je postupně slovně informován o vývoji situace, zatímco aranžmá postav se soustřeďuje z větší části pouze na příchody, usednutí za stolem či na postávání vedle stolu. Přes poctivou snahu všech herců inscenaci chybí větší temporytmické rozčlenění a vyústění naznačené zápletky je brzy předvídatelné. Přes všechny tyto problémy (nejspíš umocněné i znalostí dalších a zdařilejších autorských opusů Jaromíra Břehového) se jedná o představení s jemným humorem, kterého v současné české dramatičce najdeme méně než šafránu.

Sobotní dopoledne patřilo světové klasice. Divadelní soubor J. K. Tyla z Mýta měl šťastnou ruku v dramaturgii, když zvolil méně frekventovanou komedii velkého Moliéra LÉKAŘEM PROTI SVÉ VŮLI. Fraška nese znaky commedie dell'arte a dává vedle napsaných dialogů možnost k improvizovaným pohybovým kracím. Jednoduchý děj o prostém muži, který je donucen vydávat se za lékaře, aby vyléčil nemotu měšťanské dcerky, která si chce na otci předstíranou "nemocí" vyvzdorovat svého tajného miláčka za manžela. Už otevření opony potěší výborným řešením scény systémem plošných malovaných kulis obklopujících celé jeviště. Všechny postavy mají v barvě, siluete i použitém materiálu skvěle ušité dobové kostýmy (vlastní výroba!). První jednání však jakoby těžce chytalo dech, snad to byla přehlídková tréma, ale také improvizace s vypuštěním výstupu vedlejší postavy. Ovšem všichni aktéři hráli s velikým nasazením, takže v druhém jednání s příchodem otce Geronta, získala mluvená část na ostřejším tempu, byť i pak by mohla – především ve třetím jednání – ještě nabrat na rychlosti, a to i za pomoci drobnějších škrťů. Vzhledem k solidní herecké vybavenosti většiny účinkujících bychom uvítali ještě další a nápaditější rozehrání oněch improvizovaných scén (trojí odlišnost výprasků, nadbíhání půvabné kojné, hra s převlekovými plášti lékaře i jeho pomocníka). Tyto požadavky můžeme na soubor klást především proto, že je čitelná režie v aranžmá i v práci s detaily. Ve vývoji souboru, který v posledních letech pravidelně vystupoval ve Žluticích, znamená Molière výrazný kvalitativní posun. Reakce režisérky v diskusi s porotou dávají naději, že soubor je schopen tuto inscenaci dotvořit. Optimistické vyznění tohoto představení, poctivé nasazení herecké party i kvalitní scénografie jsou argumentem poroty pro **doporučení inscenace k postupu na národní přehlídku venkovských souborů Krakonošův divadelní podzim 2018 ve Vysokém nad Jizerou.**

Jestliže přehlídku zahajovalo autorské představení, pak sobotní podvečer nabízel další

dramaturgickou zajímavost. Divadelní soubor Kolofantí z Koloveče má rovněž svého autora a zároveň režiséra v Martinu Volfovi. Také to není jeho prvotina, byť v žánrovém výběru můžeme zaznamenat jisté posuny, snad ovlivněné i zkušenostmi z účasti na předchozích Žlutických divadelních létech. Navíc se jedná o soubor vzácně početný a vybavený širokou škálou hereckých typů (zvláště v pánské části!). Toho autor plně využívá, ovšem mnohé role obsazuje představiteli, kteří se musí vyrovnat s novým hereckým úkolem. Martin Volf čerpá témata především z konkrétních běžných životních situací, které mnohdy zaznamenává s jistou sociologickou přesností, avšak nebrání se ani komickým situacím. Své osobní zážitky pak vložil do hry s poněkud dráždivým názvem UROLOGIE. Dlužno konstatovat, že až dokumentaristický popis několika dní (i nocí) v nemocničním pokoji na oddělení, které spíše patří k obávaným, se do značné míry vzpírá jevištní formě, přináší nebezpečí jisté jednotvárnosti (příchody a odchody pacientů, lékařů, sester i návštěv). To se autor snaží překlenout osobními motivy jednotlivých postav, jenže šíře záběru nedává prostor pro dostatečné rozehrání charakteristiky postav a především pro věrohodné zpodobnění jejich vztahů. Stáváme se spíše diváky "seriálového" pásma nemocničních dní, které má rozvolněný temporytmus. Ovšem herecké nasazení celého souboru a obdivuhodná kázeň (Kdo se má vyznat, kolikrát byly rozdány ranní teploměry, kolikrát kdy má být zkontrolována moč či infuze atd.?) drží inscenaci v celistvosti. Navíc i na nevelkém textovém prostoru dokáží herci alespoň naznačit individuální rysy svých postav. Pozoruhodně se to podařilo představiteli jedné z větších rolí (pacient Kouba), který ze své postavy vytěžil maximum do takové míry, že když po jeho odchodu z jeviště se zprostředkovaně dozvíme o pacientově úmrtí a nečekané závěti, nastalo v hledišti zajíknuté ticho, jaké zažijeme asi málokdy. Z této epizody může čerpat poučení autor a ocenit i podíl dalších aktérů na jevišti.

Klasika, tentokrát česká, se na jeviště vrátila o sobotním večeru. Spolek divadelních ochotníků z Radnic uvedl Čapkova LOUPEŽNÍKA. V programu k představení soubor cituje předmluvu k prvnímu knižnímu vydání Loupežníka, v níž autor jako hlavní motiv své hry pojmenovává generační prožitek, loučení s mladostí. Inscenace až s dojemnou pietností interpetuje kompletní text hry, avšak naprázdno vychází onen generační problém, který by měl být obsažen v konfrontaci Loupežníka s Mimi proti Profesorovi a jeho ženě. Toto však radničtí nemohli naplnit, neboť mezi Loupežníkem a Profesorem nebylo možné v uvěřitelné podobě znázornit potřebný věkový rozdíl. Přitom (ovšem s drobnými škrty) by snad byl možný posun k názorovým rozdílům nekonvenčního muže s naprosto konzervativními rodiči dívky Mimi, jež by v Loupežníkovi mohla spatřovat riskantní únik z "rodinného vězení". Ovšem hra má ještě další úskalí: zvláštní poetičnost čerpající z dobových básnických i dalších uměleckých směrů. Zachování postav Cikánky, Noci, zbloudilé dcery Loly ad., vede k archaickému projevu, který se (i v dialogu Loupežníka a Mimi) vzdaluje jak myšlence, tak i tvaru lyrické komedie. Není ale třeba lámat hůl nad inscenací, protože Loupežník je sice lyrickým zpěvem, ale jeho interpretace je nesmírně obtížná...

V neděli dopoledne se uskutečnilo páté a závěrečné představení přehlídky. TRUS neboli Trnovská umělecká společnost uvedla LIJAVEC – hru s opravdovým deštěm. Kromě jiných aktivit se TRUS od roku 1985 systematicky a dlouhodobě věnuje postupnému uvádění her Divadla Jára Cimrmana (jako autoři jsou uvedeni Svěrák/Cimrman/Smoljak). Lijavec měl premiéru už roku 2004 a celkem bylo prozatím uvedeno 8 titulů. Představení je hráno i s úvodním seminářem, jak jsme od Cimrmanů zvyklí, a ztěžka hledáme výraznější tvůrčí přístup. Ostatně soubor nechce jít vlastní cestou, ale usiluje o značně přesnou kopii, byť se nejedná o napodobování originálních hereckých typů. Jestliže princip cimrmanovského humoru především v prvních hrách vycházel z důsledného neherectví, pak ztěžka můžeme TRUS posuzovat divadelními měřítky. Jen jedno ale zůstalo poněkud záhadné: inzitivní umělci si moc nevěděli rady s technikou. TRUS ale celé představení odehraje přes mikroporty, takže herci k nám mluví z reproduktoru, byť zvládnout akustiku

žlutického sálu není problém.

Žlutické divadelní léto také myslí na děti. Nesoutěžně byla v sobotu odpoledne uvedena hříčka pro tři herce JAK HONZA NAPRAVIL MLYNÁŘE (Divadelní spolek Ochotníci Ostrov).

Každému představení byl věnován rozborový seminář vedený porotou ve složení: Rudolf Felzmann (předseda poroty), Petra Richter Kohutová a František Hromada.